
Serock, 5 czerwca 2020

**Dr hab.
Adam Bodnar
Rzecznik Praw Obywatelskich**

Szanowny Panie Rzeczniku,

z ogromnym zainteresowaniem zapoznałam się z Pana pismem do Wicemarszałka Sejmu RP, pana Piotra Zgorzelskiego, odnośnie postulatów dotyczących usprawnienia procedur sądowych, w tym także związanych z funkcjonowaniem kurateli sądowej. W piśmie tym, powołując się na informację (dalej: Informacja) o wynikach kontroli¹ Najwyższej Izby Kontroli, zwrócił Pan głównie uwagę na niedostateczny system nadzoru nad kuratorską służbową sądową. Natomiast, w mojej ocenie, nie można w tym upatrywać głównego i jedyne problemu związanego z funkcjonowaniem kuratorskiej służby sądowej.

W cytowanej już wyżej Informacji o wynikach kontroli przeprowadzonej przez NIK, w ocenie ogólnej (str.8) przeczytać możemy, że na „na ogół kuratorzy² prawidłowo wywiązywali się ze swoich obowiązków”. Natomiast z tejże samej Informacji wynika, że: „zasady podejmowania i wykonywania pracy przez kuratorów sądowych nie były jednolite i przejrzyste, a standardy obciążenia pracą nie przystawały do obecnych realiów”. Dalej czytamy, że „standardy obciążenia pracą kuratorów zawodowych nie uwzględniają licznych i czasochłonnych czynności realizowanych przez kuratorów w ramach powierzonych im zadań takich jak np. wywiady środowiskowe, (...)realizacji zadań związanych z udziałem kuratora w kontaktach rodzica z dzieckiem (...)”.

Nadto w w/w Informacji zawarto, że „tylko częściowo zaspokajano faktyczne potrzeby kuratorskiej służby sądowej. Niedostatki odnotowano w szczególności w zakresie wyposażenia kuratorów zawodowych w środki teleinformatyczne, czy zapewnienie im właściwych warunków lokalowych, a także ustalenia rozwiązań dotyczących zapewnienia bezpieczeństwa przy wykonywaniu zadań”. Dalej czytamy, że „ujawniono przypadki niezapewnienia w sądach w pełnym zakresie obsługi administracyjnej kuratorskiej służby sądowej, co w skrajnych przypadkach skutkowało koniecznością wykonywania tych zadań przez kuratorów sądowych”.

Kontrola NIK wykazała również, zapoznając się z warunkami bazy lokalowej sądów, „że takie warunki pracy nie w każdym przypadku zapewniały dyskrecję spotkań, a także mogły negatywnie wpływać na efektywność pracy pozostałych kuratorów”.

---

¹ Por. <https://www.nik.gov.pl/aktualnosci/kuratorzy-sadowi.html>

² Przep. autora

Kontrola NIK zwróciła także uwagę na niewystarczający poziom bezpieczeństwa kuratorów sądowych, zauważając, że „w przypadku znacznej liczby tego rodzaju zdarzeń (przypadków agresji)³ ich sprawcy pozostają bezkarni. Organy ścigania często odmawiały wszczęcia postępowania albo umarzały wszczęte postępowania karne przede wszystkim ze względu na brak możliwości udowodnienia przez kuratorów sądowych prezentowanej wersji zdarzeń”.

Warte podkreślenia jest wskazanie przez NIK przyczyn barier i mankamentów w realizacji obowiązków przez kuratorów sądowych. Zaliczono do nich m.in.: „zjawisko wypalenia zawodowego, związane z brakiem systemowego zapewnienia kuratorom wsparcia psychologicznego (superwizji), (...)brak profesjonalnej diagnostyki osób poddawanych oddziaływaniom kuratora sądowego (...), nadmiar sformalizowanych obowiązków, skutkującym „oddalaniem się” kuratora od bezpośredniej pracy z podopiecznymi, nieprzystające do rzeczywistości standardy obciążenia pracą kuratorów zawodowych, nieuwzględniające zwiększenia niektórych obowiązków, brak wystarczających środków finansowych na szkolenia i inne formy podnoszenia kwalifikacji (...), zbyt długie oczekiwanie na awans, pomimo spełnienia kryteriów określonych ustawą (...). Jako nieodpowiednie wskazano także warunki lokalowe (...) uwypuklając problem braku możliwości przeprowadzenia swobodnej rozmowy z podopiecznymi”.

Ważne natomiast jest dla nas to, że w swoim wystąpieniu zauważył Pan brak uregulowania przepisów w postępowaniu wykonawczym kuratorów rodzinnych, związanych z udziałem kuratora w kontaktach rodzica z dzieckiem.

Reasumując, problemy związane z funkcjonowaniem kurateli sądowej są skomplikowane i zależne od wielu czynników. Warto podkreślić, że często nieprawidłowości w pracy kuratorów nie wynikają z ich złej woli, a z nadmiernego obciążenia, m.in. wywiadami, trudnymi warunkami lokalowymi i z tym związanymi problemami w kontaktach z podopiecznymi, niewystarczającym zapewnieniem bezpieczeństwa podczas pracy, brakiem wsparcia psychologicznego czy też nadmierną biurokracją.

Z uwagi na powyższe, zwracam się z prośbą o wsparcie środowiska kuratorskiego w postulatach wyeliminowania w/w trudności i tym samym usprawnienie funkcjonowania kurateli sądowej, co powinno przełożyć się na wzrost jakości wykonywanej przez kuratorów pracy. Jednocześnie deklarujemy, jako Ogólnopolski Związek Zawodowy Kuratorów Sądowych, gotowość współpracy i jesteśmy otwarci na propozycję spotkania z Panem.

Proszę zatem o wyznaczenie terminu spotkania.

Z poważaniem,

ALEKSANDRA SZEFERA-NALEWAJEK
PRZEWODNICZĄCA OZZKS

---

³ Przyp. autora